

 Національний технічний університет України «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»	Емблема кафедри (за наявності)	Назва кафедри, що забезпечує викладання
Теорія перекладу Робоча програма освітнього компонента (Силабус)		Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови

Реквізити освітнього компонента

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>В – Культура, мистецтво та гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>В11 Філологія (за спеціалізаціями)</i>
Освітня програма	<i>Галузевий переклад: німецька та друга західноєвропейська мови</i>
Статус освітнього компонента	<i>Обов'язковий</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, 1 семестр</i>
Обсяг освітнього компонента	<i>4 кредити (120 годин):</i> <i>46 годин – аудиторна робота (з них 16 годин – лекції, 30 год – практичні заняття)</i> <i>74 години – СРС</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік / ДКР</i>
Розклад занять	http://roz.kpi.ua
Мова викладання	<i>Німецька / Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Канд. філол. наук, доц. кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови Баклан Ірина Миколаївна https://ktpnm.kpi.ua/node/1412
Розміщення курсу	Дистанційний курс на платформі Сікорський: https://do.ipu.kpi.ua/course/view.php?id=1999 Дистанційний курс у Google Classroom: https://classroom.google.com/c/NjlyNjc2MTczMjl5?cjc=if5vtzs

Програма освітнього компонента

1. Опис освітнього компонента, його мета, предмет вивчання та результати навчання

Опанування освітнього компонента «Теорія перекладу» надає здобувачам ґрунтовні знання про технологію перекладу, які допомагають успішно здійснювати перекладацьку діяльність, яка полягає у виконанні різних видів письмового перекладу фахових і художніх текстів у межах німецько-української мовної пари. Крім того, студенти ознайомлюються з

етичними стандартами професійної діяльності перекладача, а також розвивають практичні навички використання сучасних CAT-інструментів для підвищення якості та ефективності перекладацької роботи.

Метою освітнього компонента є формування у здобувачів здатностей:

1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 01).
2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 07).
3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 08).
4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК 10).
5. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень (ФК 07).
6. Здатність ефективно здійснювати професійну та наукову діяльність шляхом інтеграції сучасних інформаційно комунікаційних технологій (ФК 09).
7. Здатність застосовувати теоретичні знання з перекладознавства, зокрема про специфіку окремих видів і типів перекладу, перекладацькі стратегії, методи тощо, для провадження ефективної професійної діяльності (ФК 11).
8. Здатність до продукування, редагування, реферування, анотування та систематизації різних типів текстів, зокрема фахових, державною та іноземними мовами (ФК 12).
9. Здатність здійснювати переклад різногалузевих текстів з дотриманням нормативних вимог, етичних норм професійної діяльності перекладача (ФК 13).

Предметом освітнього компонента є вивчення основних засад перекладознавчої науки, що включають проблематику перекладу, моделі перекладу та фактори впливу на перекладача. Крім того, особлива увага приділяється лексико-граматичним та семантичним аспектам перекладу фахових і художніх текстів. Після завершення курсу студенти повинні вільно орієнтуватися в теоретичних концепціях перекладу, володіти актуальною термінологією, уміти застосовувати CAT-інструменти у професійній діяльності, дотримуватися етичних норм і критично аналізувати перекладацькі рішення з урахуванням сучасного контексту.

Освітній компонент «Теорія перекладу» викладається в 1-му семестрі. Після його засвоєння здобувачі мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

1. Оцінювати власну навчальну та науково професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення (ПРН 01).
2. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі (ПРН 03).
3. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації (ПРН 06).
4. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації (ПРН 09).
5. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів (ПРН 14).
6. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі (ПРН 17).
7. Дотримуватися етичного кодексу перекладацької діяльності (ПРН 19).

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Освітній компонент «Теорія перекладу» вивчається на 1-му курсі протягом 1-го семестру. За структурно-логічною схемою ОП він належить до циклу професійної підготовки здобувачів та паралельно вивчається з освітніми компонентами «Практикум з галузевого перекладу (німецька мова)» (ПО 04) та «Практикум з англійської мови та галузевого перекладу» (ПО 05). Знання та навички, здобуті під час вивчення цього освітнього компонента необхідні для проходження перекладацької практики

(«Перекладацька практика (німецька та англійська мови)» ПО 08) та виконання магістерської дисертації («Виконання магістерської дисертації» ПО 09) у третьому семестрі.

3. Зміст освітнього компонента

Розділ 1. Загальні аспекти теорії перекладу

Тема 1.1. Основні засади перекладознавства

Тема 1.2. Стратегії, способи, прийоми і техніки перекладу як інструментарій на шляху пошуку адекватного перекладацького рішення

Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу

Тема 2.1. Переклад композитів

Тема 2.2. Переклад біноміалів

Тема 2.3. Відтворення артикля під час перекладу

Тема 2.4. Відтворення модальності під час перекладу

Тема 2.5. Відтворення власних назв під час перекладу

Тема 2.6. Відтворення реалій під час перекладу

Тема 2.7. Переклад фразеологізмів

Розділ 3. Сучасні аспекти перекладацької діяльності

Тема 3.1. Особливості роботи з термінами в технічному, юридичному, медичному та науковому перекладі

Тема 3.2. CAT-інструменти: огляд, принципи роботи, роль у професійній діяльності перекладача

Тема 3.3. Професійна етика перекладача: моральні принципи та професійна відповідальність

Тема 3.4. Актуалізація змісту: адаптація, локалізація, культурна відповідність

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основні:

1. Лисенко Г.Л. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям) : підручник / Г. Л. Лисенко, І. М. Баклан, З. В. Чепурна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 204 с. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/29034>.

Додаткові:

2. Бабенко Є. Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу : монографія / Є. Бабенко, С. Амеліна, Н. Білоус ; за заг. ред. С. М. Амеліної. К. : Центр навчальної літератури, 2018. 470 с.
3. Гудманян А. Г. Основи перекладознавства : навч. посіб. для студентів спеціальності «Переклад» / А. Г. Гудманян, А. В. Сітко, Г. Г. Єнчева. Вінниця : Нова Книга, 2020. 352 с.
4. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : пер. з англ. / за ред. Іва Ґамб'є та Люка ван Дорслара ; за заг. ред. О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 584 с.
5. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 2 : пер. з англ. / за заг. ред. О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. 280 с.
6. Лікарчук Л. І. Локалізація у перекладі: адаптація для нових аудиторій // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2025. Т. 36(75), № 1. С. 52–[ост. стор.]. URL: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.1.1/50>
7. Методичні вказівки до виконання самостійних робіт з дисципліни «Інформаційні технології за професійним спрямуванням» для студентів напрямку 6.020303 – філологія (спеціальність 035 – філологія) / Укл.: Н.В. Нечухаєва, В.В. Толстой, Є.Є. Єгорцева. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2016. 27 с.
8. Требик О., Полторацька А., Капітон А. CAT-інструменти та їх місце у структурі підготовки майбутніх перекладачів // Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Філологія. 2023. № 1(6). С. 57–63. URL: <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2023.1.9>

5. Методика опанування освітнього компонента

Під час навчання застосовуються метакогнітивні, когнітивні та соціально-афективні стратегії, які реалізуються через:

- активні (в тому числі інтерактивні) методи навчання (експрес-опитування, дискусія, мозковий штурм тощо);
- евристичні методи (методи створення ідей, методи вирішення творчих завдань, методи активізації творчого мислення); евристичні бесіди можуть передбачати різні моделі питань: порівняння перекладацьких явищ на основі зіставного аналізу тексту оригіналу й тексту перекладу; питання, які передбачають у відповіді здогадку, висновок тощо;
- метод проблемно-пошукового навчання, що передбачає осмислення навчального матеріалу та подальшу реалізацію самостійного пошуку, сприяючи розвитку когнітивної і творчої активності студентів; частково-пошуковий метод;
- метод контекстологічного та зіставного аналізу;
- урізноманітнення форм навчання: робота в парах, робота в групах, самостійна робота (ДКР) тощо.

Усі методи і форми навчання мають на меті стимулювати пізнавальну діяльність здобувачів, їхню активність на заняттях, самостійність, креативність, що є визначальними факторами мотивації здобувачів до вивчення освітнього компонента «Теорія перекладу».

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту освітнього компонента, а також із метою засвоєння матеріалу використовуються такі інструменти комунікації, як електронна пошта, WhatsApp, Zoom, Електронний кампус, за допомогою яких:

- спрощується розміщення та обмін навчальними матеріалами;
- здійснюється надання зворотного зв'язку зі здобувачами щодо навчальних завдань та змісту освітнього компонента;
- оцінюються виконані здобувачами завдання;
- ведеться облік графіка виконання здобувачами завдань та їхнього оцінювання.

Освітній компонент «Теорія перекладу»

№ заняття	Зміст навчальної роботи	Практичні заняття	Лекції	Рекомендований час СРС
1	Лекція 1 Розділ 1. Загальні аспекти теорії перекладу Тема 1.1. Основні засади перекладознавства <u>Зміст:</u> 1. Вступ до навчального курсу 2. Основні поняття перекладознавства 3. Жанрові аспекти перекладу 4. Методологічні аспекти перекладу 5. Функціональні аспекти перекладу текстів 6. Культурно специфічні аспекти перекладу 7. Фахова комунікація та переклад	–	2	2,5

№ заняття	Зміст навчальної роботи	Практичні заняття	Лекції	Рекомендований час СРС
	<u>Література:</u> 1. Лисенко Г.Л. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям) : підручник / Г.Л. Лисенко, І.М. Баклан, З.В. Чепурна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 15–22. 2. Бабенко Є. Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу : монографія / Є. Бабенко, С. Амеліна, Н. Білоус ; за заг. ред. С. М. Амеліної. К. : Центр навчальної літератури, 2018. С. 275–311, 113–148. 3. Гудманян А. Г. Основи перекладознавства : навч. посіб. для студентів спеціальності «Переклад» / А. Г. Гудманян, А. В. Сітко, Г. Г. Єнчева. Вінниця : Нова Книга, 2020. С. 6–9, 51–52, 63–65, 271–274, 280–289. 4. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 2 : пер. з англ. / за заг. ред. О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. С. 93–103, 110–113. 5. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : пер. з англ. / за ред. Іва Ґамб'є та Люка ван Дорслара ; за заг. ред. О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. С. 22–27, 261–271, 272–276, 304–308.			
2	Практичне заняття 1 Розділ 1. Загальні аспекти теорії перекладу Тема 1.1. Основні засади перекладознавства <u>Завдання на СРС та література:</u> 1. Дайте відповіді на запитання [1, с. 22]. 2. Прочитайте фрагменти текстів та визначте їхні функції, назвіть жанр тексту [1, с. 23–25]. 3. Перекладіть фрагменти текстів і проаналізуйте можливі труднощі, що виникли під час перекладу [1, с. 25]. 4. Проведіть зіставний аналіз тексту оригіналу й тексту перекладу та визначте стратегію перекладу, застосовану у виділених фрагментах [1, с. 26–27]. 5. Прослухайте текст за посиланням та виконайте його реферативний переклад [1, с. 27].	2	–	2,5

№ заняття	Зміст навчальної роботи	Практичні заняття	Лекції	Рекомендований час СРС
3	Лекція 2 Розділ 1. Загальні аспекти теорії перекладу Тема 1.2. Стратегії, способи, прийоми і техніки перекладу як інструментарій на шляху пошуку адекватного перекладацького рішення <u>Зміст:</u> 1. Етапи здійснення перекладу 2. Інструментарій перекладацьких підходів 3. Стратегії перекладу: очуження та одомашнення 4. Прийоми перекладу на рівні тексту, оточення та міжмовного перетворення 5. Техніки перекладу в межах прийомів перекладу <u>Література:</u> 1. Лисенко Г.Л. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям) : підручник / Г.Л. Лисенко, І.М. Баклан, З.В. Чепурна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 27–44. 2. Бабенко Є. Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу : монографія / Є. Бабенко, С. Амеліна, Н. Білоус ; за заг. ред. С. М. Амеліної. К. : Центр навчальної літератури, 2018. С. 87–112. 3. Гудманян А. Г. Основи перекладознавства : навч. посіб. для студентів спеціальності «Переклад» / А. Г. Гудманян, А. В. Сітко, Г. Г. Єнчева. Вінниця : Нова Книга, 2020. С. 94–95, 109–112. 4. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 2 : пер. з англ. / за заг. ред. О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. С. 118–121. 5. Енциклопедія перекладознавства : у 4 т. Т. 1 : пер. з англ. / за ред. Іва Ґамб'є та Люка ван Дорслара ; за заг. ред. О. А. Кальниченка та Л. М. Черноватого. Вінниця : Нова Книга, 2020. С. 294–303, 309–317, 395–401.	–	2	2,5
4	Практичне заняття 2 Розділ 1. Загальні аспекти теорії перекладу Тема 1.2. Стратегії, способи, прийоми і техніки перекладу як інструментарій на	2	–	2,5

№ заняття	Зміст навчальної роботи	Практичні заняття	Лекції	Рекомендований час СРС
	шляху пошуку адекватного перекладацького рішення <u>Завдання на СРС та література:</u> 1. Дайте відповіді на запитання [1, с. 44]. 2. Визначте прийом перекладу у виділеному фрагменті тексту [1, с. 45–46]. 3. Оберіть вид прийому перекладу, застосованому у виділеному фрагменті тексту [1, с. 47–57]. 4. Прослухайте текст і перекладіть його українською мовою. Зверніть увагу на стратегію, прийоми й техніки перекладу [1, с. 57].			
5	Лекція 3 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.1. Переклад складних іменників <u>Зміст:</u> 1. Визначення поняття 2. Класифікація композитів 3. Структура композитів 4. Труднощі перекладу композитів 5. Види знань під час визначення певних властивостей композитів 6. Способи перекладу (німецько-український та українсько-німецький напрями перекладу) <u>Література:</u> Лисенко Г.Л. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям) : підручник / Г.Л. Лисенко, І.М. Баклан, З.В. Чепурна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 58–68. Гудманян А. Г. Основи перекладознавства : навч. посіб. для студентів спеціальності «Переклад» / А. Г. Гудманян, А. В. Сітко, Г. Г. Єнчева. Вінниця : Нова Книга, 2020. С. 128–134.	–	2	2,5
6	Практичне заняття 3 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.1. Переклад композитів <u>Завдання на СРС та література:</u>	2	–	2,5

№ заняття	Зміст навчальної роботи	Практичні заняття	Лекції	Рекомендований час СРС
	1. Дайте відповіді на запитання [1, с. 69]. 2. Визначте екзо- та ендоцентричні композити, знайдіть їхні українські відповідники [1, с. 69–70]. 3. Перефразуйте композити, назвіть їхні властивості та вид знань, які активуються при цьому [1, с. 70]. 4. Перекладіть фрагменти тексту фахової статті, зверніть увагу на відтворення виділених напівжирним курсивом композитів [1, с. 70–71]. 5. Назвіть формальні можливості перекладу виділених напівжирним курсивом композитів [1, с. 72–75]. 6. Перекладіть речення українською мовою, зверніть увагу на відтворення виділених напівжирним курсивом композитів [1, с. 75–76]. 7. Прослухайте текст за посиланням і виконайте його реферативний переклад. Зверніть увагу на переклад композитів [1, с. 77]. 8. Проаналізуйте особливості відтворення композитів в українських перекладах німецьких художніх творів.			
7	Лекція 4 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.2. Переклад біноміалів <u>Зміст:</u> 1. Визначення поняття 2. Труднощі перекладу біноміалів 3. Семантичні категорії біноміалів 4. Способи перекладу біноміалів, утворених за допомогою основоскладання 5. Способи перекладу адитивних біноміалів 6. Способи перекладу детермінативних біноміалів 7. З'ясування значення біноміалів <u>Література:</u> Лисенко Г.Л. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям) : підручник / Г.Л. Лисенко, І.М. Баклан, З.В. Чепурна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 78–83.	–	2	2,5
8	Практичне заняття 4	2	–	2,5

№ заняття	Зміст навчальної роботи	Практичні заняття	Лекції	Рекомендований час СРС
	Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.2. Переклад біноміалів <u>Завдання на СРС та література:</u> 1. Дайте відповіді на запитання [1, с. 83]. 2. Визначте можливості перекладу виділених напівжирним курсивом біноміалів [1, с. 84–87]. 3. Перекладіть біноміали [1, с. 87]. 4. Прослухайте текст і виконайте його реферативний переклад. Зверніть увагу на переклад біноміалів [1, с. 88]. 5. Проаналізуйте особливості відтворення біноміалів у німецьких перекладах українських художніх творів.			
9	Лекція 5 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.3. Відтворення артикля під час перекладу <u>Зміст:</u> 1. Загальна інформація 2. Синтаксичні засоби вираження 3. Морфологічні засоби вираження 4. Лексичні засоби вираження 5. Функція артикля в тексті <u>Література:</u> Лисенко Г.Л. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям) : підручник / Г.Л. Лисенко, І.М. Баклан, З.В. Чепурна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 88–101.	–	2	2,5
10	Практичне заняття 5 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.3. Відтворення артикля під час перекладу <u>Завдання на СРС та література:</u> 1. Дайте відповіді на запитання [1, с. 101]. 2. Проаналізуйте вживання артикля у тексті оригіналу й тексті перекладу [1, с. 101–104]. 3. Перекладіть текст українською мовою, зверніть увагу на відтворення виділених напівжирним курсивом артиклів [1, с. 105–106]. 4. Перекладіть текст німецькою мовою [1, с. 106].	2	–	2,5

№ заняття	Зміст навчальної роботи	Практичні заняття	Лекції	Рекомендований час СРС
	5. Прослухайте текст і виконайте його реферативний переклад. Зверніть увагу на вживання артикля у наведених реченнях [1, с. 107–108]. 6. Проаналізуйте особливості відтворення артикля в українських перекладах німецьких художніх творів.			
11	Лекція 6 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.4. Відтворення модальності під час перекладу <u>Зміст:</u> 1. Визначення поняття 2. Можливості вираження модальності 3. Епістемна модальність 4. Модифікована модальність: алетична та деонтична модальності 5. Заперечення та модальності <u>Література:</u> Лисенко Г.Л. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям) : підручник / Г.Л. Лисенко, І.М. Баклан, З.В. Чепурна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 108–122.	–	2	2,5
12	Практичне заняття 6 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.4. Відтворення модальності під час перекладу <u>Завдання на СРС та література:</u> 1. Дайте відповіді на запитання [1, с. 122]. 2. Визначте можливість вираження загальної модальності у виділених напівжирним курсивом фрагментах [1, с. 122–123]. 3. Визначте вид модальності у реченнях [1, с. 123–124]. 4. визначте вид модифікованої модальності (алетична чи деонтична) та проаналізуйте особливості її відтворення українською мовою [1, с. 124–125]. 5. Прослухайте текст і виконайте його реферативний переклад. Зверніть увагу на відтворення модальності у представлених реченнях [1, с. 125–126].	2	–	2,5

№ заняття	Зміст навчальної роботи	Практич ні заняття	Лекції	Рекомендований час СРС
	6. Проаналізуйте особливості відтворення модальності в українських перекладах німецьких художніх творів.			

13	Лекція 7 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.5. Відтворення власних назв під час перекладу <u>Зміст:</u> 1. Визначення поняття 2. Можливості відтворення власних назв 3. Труднощі під час відтворення власних назв 4. Норми щодо відтворення власних назв 5. Пропозиції щодо вирішення проблеми відтворення власних назв <u>Література:</u> 1. Лисенко Г.Л. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям) : підручник / Г.Л. Лисенко, І.М. Баклан, З.В. Чепурна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 127–131. 2.	–	2	2,5
14	Практичне заняття 7 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.5. Відтворення власних назв під час перекладу <u>Завдання на СРС та література:</u> 1. Дайте відповіді на запитання [1, с. 132]. 2. Виконайте транслітерацію українських власних назв за паспортним стандартом (Постанова Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 р. №55) [1, с. 132]. 3. Транслітеруйте українські власні назви за міжнародним стандартом ISO R9 [1, с. 133]. 4. Проведіть зіставний аналіз тексту оригіналу й тексту перекладу, зверніть увагу на особливості відтворення власних назв у німецько-українському напрямі перекладу [1, с. 133–140]. 5. Прослухайте текст і виконайте його реферативний переклад. Зверніть увагу на передачу власних назв [1, с. 141]. 6. Проаналізуйте особливості відтворення власних назв у перекладах українських і німецьких художніх творів.	2	–	2,5
15	Лекція 8 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.6. Відтворення реалій під час перекладу Тема 2.7. Переклад фразеологізмів <u>Зміст:</u>	–	2	2,5

	1. Визначення поняття «реалія». 2. Класифікація реалій. 3. Способи відтворення реалій під час перекладу. 4. Визначення поняття та властивості фразеологізмів. 5. Відмінності та обмеження фразеологічних одиниць в порівнянні з вільними словосполученнями. 6. Семантичні особливості фразеологізмів. 7. Типи відповідників між німецькими та українськими фразеологізмами. 8. Фразеологічне перенесення в перекладі. 9. Часткові відповідники. 10. Перефразування. <u>Література:</u> Лисенко Г.Л. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям) : підручник / Г.Л. Лисенко, І.М. Баклан, З.В. Чепурна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. С. 141–148, 152–166.			
16	Практичне заняття 8 Розділ 2. Спеціальні аспекти теорії перекладу Тема 2.6. Відтворення реалій під час перекладу <u>Завдання на СРС та література:</u> 1. Дайте відповіді на запитання [1, с. 149]. 2. Визначте прийом перекладу реалій [1, с. 149–150]. 3. Виконайте переклад реалій [1, с. 151]. 4. Прослухайте текст і виконайте його реферативний переклад. Зверніть увагу на відтворення реалій [1, с. 151]. 5. Дайте відповіді на запитання [1, с. 166]. 6. Знайдіть українські відповідники до фразеологізмів [1, с. 167–168]. 7. Ознайомтеся з історією виникнення фразеологізмів «Eulen nach Athen tragen», «Mein Name ist Hase» та «Auf den Sankt-Nimmerleins-Tag» [1, с. 168–171]. 8. Перекладіть фразеологізми [1, с. 171]. 9. Прослухайте текст і виконайте його реферативний переклад українською мовою. Зверніть увагу на переклад фразеологізмів [1, с. 171]. 10. Проаналізуйте особливості відтворення реалій та фразеологізмів у перекладах українських і німецьких художніх творів.	2	–	2,5

17	Практичне заняття 9 Розділ 3. Сучасні аспекти перекладацької діяльності Тема 3.1. Особливості роботи з термінами в технічному, юридичному, медичному та науковому перекладі 1. Що таке термін? Відмінність між терміном і загальновживаним словом. 2. Проблеми термінологічної еквівалентності. 3. Огляд типових термінологічних труднощів у галузевому перекладі 3.1. Технічний переклад: стандартизація, аббревіатури, кальки. 3.2. Юридичний переклад: еквіваленти в різних правових системах. 3.3. Медичний переклад: латинські назви, діагностичні терміни. 3.4. Науковий переклад: міжнародна термінологія, сталі звороти. 4. Огляд підходів до перекладу термінів: транскодування, калькування, описовий переклад. 5. Стратегії пошуку термінів (глосарії, бази термінів, CAT-інструменти). 6. Переклад уривків технічного, юридичного, медичного й наукового текстів (по 2–3 речення кожного типу). Визначення термінів, аналіз їх функції в тексті, вибір перекладацької стратегії. 8. Порівняльний аналіз перекладу термінів у двох варіантах одного тексту (наприклад, переклад офіційного документа та його неофіційної адаптації). Обговорення впливу термінологічних рішень на точність і стиль.		2	2,5
18	Практичне заняття 10 Розділ 3. Сучасні аспекти перекладацької діяльності Тема 3.2. CAT-інструменти: огляд, принципи роботи, роль у професійній діяльності перекладача		2	2,5

	1. Що таке CAT-інструменти і чим вони відрізняються від машинного перекладу? Переваги CAT-інструментів для перекладача. 2. Огляд популярних CAT-інструментів: SDL Trados Studio, MemoQ, Wordfast, Smartcat, Memsource. 3. Основні компоненти CAT-середовища: translation memory (TM), термінологічні бази (TB), сегментування, попередній перегляд. 4. Поняття "повного" і "часткового" збігу (match), fuzzy match. 5. Завантаження короткого тексту для перекладу. Робота з перекладацькою пам'яттю, використання термінологічної бази, аналіз збігів.			
19	Практичне заняття 11 Розділ 3. Сучасні аспекти перекладацької діяльності Тема 3.3. Професійна етика перекладача: моральні принципи та професійна відповідальність 1. Що таке професійна етика? Чому перекладач має дотримуватись етичних норм? 2. Основні принципи професійної етики перекладача: конфіденційність; об'єктивність; точність і вірність змісту; відмова від перекладу в разі некомпетентності; відповідальність перед замовником і аудиторією. 3. Етичні кодекси міжнародних і національних перекладацьких асоціацій (AIIC, FIT, IAPTI, EULITA тощо). 4. Аналіз кейсів (ситуацій з реального або змодельованого професійного життя перекладача): перекладач розкриває конфіденційну інформацію; свідомо редагує повідомлення клієнта; приймає замовлення в незнайомій темі; виконує переклад, всупереч власним моральним принципам. Завдання: визначити порушення етичних норм, запропонувати правильний варіант дій.		2	2,5
20	Практичне заняття 12		2	2,5

	Розділ 3. Сучасні аспекти перекладацької діяльності Тема 3.4. Актуалізація змісту: адаптація, локалізація, культурна відповідність 1. Що таке адаптація? локалізація? культурна відповідність? 2. Чому "буквальний переклад" не завжди є комунікативно ефективним? 3. Пояснення термінів: Адаптація – пристосування змісту до особливостей мови/аудиторії; Локалізація – адаптація продукту до конкретного ринку (дата, валюта, жаргон, правові вимоги); Культурна відповідність – збереження комунікативного наміру, враховуючи національно-культурні особливості. 4. Аналіз прикладів адаптації рекламних, юридичних, дитячих текстів тощо.			
21	Практичне заняття 13 Розділ 3. Сучасні аспекти перекладацької діяльності Тема 3.4. Актуалізація змісту: адаптація, локалізація, культурна відповідність 1. Виконання адаптованого перекладу коротких фрагменти текстів із "культурно навантаженими" елементами (наприклад, гумор, фразеологізми, реалії, імена тощо). 2. Порівняння двох перекладів одного й того ж рекламного тексту: дослівний переклад, локалізований варіант. Обговорення впливу обох варіантів на читача.		2	2,5
22	Практичне заняття 14 Розділ 3. Сучасні аспекти перекладацької діяльності Тема 3.4. Актуалізація змісту: адаптація, локалізація, культурна відповідність 1. Яка межа між "зрадою" тексту і його адекватною адаптацією? 2. Чи завжди варто зберігати культурні особливості оригіналу?		–	2,5

	3. Виконання адаптованого перекладу інструкції, вебсайту або оголошення з урахуванням цільової культури.			
23	Практичне заняття 15 Розділ 3. Сучасні аспекти перекладацької діяльності Тема 3.4. Актуалізація змісту: адаптація, локалізація, культурна відповідність Аналіз прикладів локалізації (український варіант міжнародного бренду/сайту/застосунку) і коротке пояснення змін.		–	2,5
24	Залік			6
25	Домашня контрольна робота (ДКР)	–	–	10
Загальна кількість		16	30	74

6. Самостійна робота студента

Освітній компонент передбачає такі види самостійної роботи, як: підготовка до практичних занять і лекцій, а також підготовка ДКР. Час, відведений на кожен із цих видів самостійної роботи, вказаний у п. 5.

Домашня контрольна робота (ДКР) є одним з видів самостійної роботи студентів (СРС), призначена для засвоєння здобувачем другого (магістерського) рівня вищої освіти навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових аудиторних занять, без участі викладача.

Робота виконується протягом семестру і здається на перевірку на восьмому практичному занятті навчального семестру. ДКР містить 2 завдання: відповідь на теоретичне питання та письмовий переклад фахового тексту українською мовою. Отже, ДКР складається з двох змістових частин, а також титульного аркуша, який повинен містити коротку інформацію про установу, на базі якої виконано роботу, безпосереднього виконавця (факультет, група, П.І.Б здобувача) та перевіряючої особи (науковий ступінь, вчене звання, посада П.І.Б).

Метою контролю успішності науково-теоретичної та практичної підготовки здобувачів у межах освітнього компонента «Теорія перекладу» є виявлення рівня сформованості навичок перекладу фахових текстів і здатності використовувати здобуті теоретичні знання для вирішення практичних завдань. Тематика ДКР та регламент її виконання встановлюється викладачем на початок семестру.

Результати ДКР контролюються викладачем: оцінюються й враховуються в підсумковій атестації студентів з дисципліни. Види контролю: самоконтроль і самокорекція, контроль із боку викладача.

Здобувач відповідає за дотримання встановлених нормативних вимог до індивідуального завдання та терміни його виконання.

Політика та контроль

7. Політика освітнього компонента

Відвідування занять

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на практичних заняттях і лекціях, тому невідвідування аудиторних занять суттєво знижує рейтинг здобувача.

Кожен здобувач має право відпрацювати пропущені з поважної причини заняття за наявності документального підтвердження (лікарняний, документи про участь у програмах академічної мобільності тощо) за рахунок самостійної роботи. Здобувач, який не здав домашню контрольну роботу через поважні причини, повинен особисто (або через іншу особу) не пізніше наступного дня після дати подання ДКР на перевірку повідомити про це і протягом тижня надати відповідні пояснення та підтверджуючі документи. У цьому разі йому надається можливість в індивідуальному порядку написати ДКР.

Детальну інформацію про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського можна знайти за посиланням: <https://osvita.kpi.ua/node/32>.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), а також у Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Здобувачі мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково із наведенням аргументованого пояснення, з яким критерієм оцінювання вони не погоджуються. З положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського можна ознайомитися за посиланням: <https://osvita.kpi.ua/node/182>.

Використання штучного інтелекту для академічної діяльності

ШІ може бути використаний як допоміжний інструмент для виконання завдань у межах освітнього компонента «Теорія перекладу» за умови усвідомленого, прозорого та відкритого застосування, а не як заміна творчої чи дослідницької роботи здобувача. Використання ШІ без посилання або для фабрикації результатів дослідження вважається порушенням академічної доброчесності. Детальніше за посиланням: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>

Інклюзивне навчання

Освітній компонент «Теорія перекладу» може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг здобувача(-ки) з освітнього компонента складається з балів, що він/вона отримує за:

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Робота на лекціях, якість відповідей на теоретичні питання	40%	5	8	40
2.	Робота на практичних заняттях, якість виконання домашнього завдання	45%	3	15	45
3.	Домашня контрольна робота	15%	15	1	15
	Всього				100

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Критерії нарахування балів:

1. Робота на лекціях

«відмінно» (5 балів): повна відповідь, не менше 90% потрібної інформації, точне розкриття змісту запропонованої теми, логічність і зв'язність висловлювання, наведення німецькомовних прикладів, повна і правильна відповідь на поставлені запитання, участь в обговоренні лекційного матеріалу, здатність до критичного мислення, володіння мовною та фаховою компетенціями.

«добре» (4 бали): достатньо повна відповідь, не менше 75% потрібної інформації, можливі незначні неточності. Приклади наведені в недостатній кількості, відповіді на лекціях неповні, але правильні, активна участь в обговоренні лекційного матеріалу, здатність до критичного мислення, володіння мовною та фаховою компетенціями на належному рівні.

«задовільно» (3 бали): неповна відповідь, не менше 60% потрібної інформації, недостатньо повна відповідь на поставлені запитання, здобувач не бере участь в обговоренні лекційного матеріалу, лише відповідає на поставлені запитання, відсутність здатності до критичного мислення, недостатній рівень володіння мовною та фаховою компетенціями.

«незадовільно» (0 балів): неправильна відповідь, відсутність відповіді на поставлені запитання, здобувач не бере участь в обговоренні лекційного матеріалу, відсутність здатності до критичного мислення, незадовільний рівень володіння мовною та фаховою компетенціями.

2. Робота на практичних заняттях

«відмінно» (3 бали): безпомилкове виконання всіх завдань з різних видів перекладацької діяльності відповідно до таких критеріїв, як повнота, правильність та адекватність.

«добре» (2.5 бала): безпомилкове виконання більшості завдань (75%) з різних видів перекладацької діяльності відповідно до таких критеріїв, як повнота, правильність та адекватність.

«задовільно» (2 бали): безпомилкове виконання деяких завдань (60%) з різних видів перекладацької діяльності відповідно до таких критеріїв, як повнота, правильність та адекватність.

«незадовільно» (0 балів): безпомилкове виконання окремих завдань (менше 60%) з різних видів перекладацької діяльності відповідно до таких критеріїв, як повнота, правильність та адекватність.

Домашня контрольна робота

Виконується протягом семестру і здається на перевірку на восьмому практичному занятті семестру. ДКР містить 2 завдання: перше завдання – відповідь на теоретичне питання, друге завдання – письмовий переклад фахового тексту українською мовою.

Відповідь на теоретичне питання оцінюється у 5 балів відповідно до таких критеріїв:

«відмінно» (5 балів): здобувач надав правильну, чітку, розгорнуту відповідь із влучними прикладами та дотриманням стилістичних вимог щодо наукової мови.

«добре» (4 бали): здобувач розкрив суть питання на належному рівні, надав неповну відповідь із наочними влучними прикладами, достатньо чітко висловив свою думку щодо суті запитання за наявності незначних лексичних, граматичних і стилістичних помилок.

«задовільно» (3 бали): здобувач розкрив суть питання на достатньому рівні зі значними недоліками, неповністю розкрив суть запитання, не навів приклади, недостатньо чітко висловив свою думку щодо суті запитання, відповідь оформлено із припущенням грубих лексичних, граматичних і стилістичних помилок.

«незадовільно» (0 балів): здобувач надав неправильну відповідь на питання, не розкрив суть запитання або не надав відповідь, відповідь оформлено із припущенням великої кількості грубих лексичних, граматичних і стилістичних помилок.

Переклад фахового тексту українською мовою передбачає виконання перекладу німецькомовного фрагменту тексту певного жанру (обсягом 1500 друк. знаків) українською мовою. Переклад тексту оцінюється в 10 балів за трьома складовими перекладацької компетентності: мовна компетенція (грамотне володіння мовою перекладу – 3 бали), фахова (уміння оперувати перекладацьким інструментарієм, виконувати адекватний переклад з урахуванням лексико-семантичних і стилістичних особливостей тексту оригіналу – 4 бали) і галузева компетенція (екстралінгвальні знання у межах окремої галузі – 3 бали). Разом за виконання цього завдання студент отримує 3 бали.

Критерії оцінювання по кожній складовій:

Мовна компетенція

«відмінно» (3 бали): вільне володіння іноземною та державною мовами на лексичному, граматичному, семантичному та комунікативно-прагматичному рівнях.

«добре» (2,5 бала): добре володіння іноземною та державною мовами на лексичному, граматичному, семантичному та комунікативно-прагматичному рівнях. Наявність незначних помилок.

«задовільно» (2 бали): достатнє володіння іноземною та державною мовами на лексичному, граматичному, семантичному та комунікативно-прагматичному рівнях. Наявність невеликої кількості грубих помилок.

«незадовільно» (0 балів): недостатнє володіння іноземною та державною мовами на лексичному, граматичному, семантичному та комунікативно-прагматичному рівнях. Наявність великої кількості грубих помилок.

Фахова компетенція

«відмінно» (4 бали): вміння правильно добирати лексику та відповідні граматичні звороти задля дотримання відповідності стилю. Здобувач може здійснювати адекватний переклад шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів із залученням допоміжних технічних засобів.

«добре» (3,5–3 бали): вміння добирати лексику та відповідні граматичні звороти задля дотримання відповідності стилю. Допускається наявність декількох несуттєвих огріхів у перекладі. Здобувач вміє здійснювати достатньо адекватний переклад шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів із залученням допоміжних технічних засобів. Допускається наявність декількох незначних недоліків перекладу.

«задовільно» (2,5 бала): вміння добирати лексику та відповідні граматичні звороти задля дотримання відповідності стилю. Допускається наявність декількох грубих помилок у перекладі. Здобувач демонструє вміння здійснювати адекватний переклад на достатньому рівні шляхом добору відповідних стратегій, способів і прийомів із залученням допоміжних технічних засобів. Допускається наявність декількох грубих недоліків перекладу, які спотворюють зміст тексту оригіналу.

«незадовільно» (0 балів): невміння добирати лексику та відповідні граматичні звороти задля дотримання відповідності стилю. Наявність багатьох грубих помилок у перекладі. Здобувач не вміє здійснювати адекватний переклад, не дотримується існуючих норм щодо якості виконання перекладу. Наявність багатьох значних недоліків перекладу.

Галузева компетенція

«відмінно» (3 бали): володіння високим рівнем фонових і предметних знань у відповідній галузі перекладу.

«добре» (2,5 бала): володіння достатнім рівнем фонових і предметних знань у відповідній галузі перекладу.

«задовільно» (2 бали): володіння достатнім рівнем фонових і предметних знань у відповідній галузі перекладу.

«незадовільно» (0 балів): володіння незадовільним рівнем фонових і предметних знань у відповідній галузі перекладу.

Для отримання позитивної оцінки з домашньої контрольної роботи потрібно набрати щонайменше 9 балів.

Результати поточного контролю та результати ДКР оголошуються кожному здобувачу після проведення аудиторного заняття чи перевірки завдання з подальшим виставленням в Електронному кампусі.

КАЛЕНДАРНИЙ КОНТРОЛЬ

№ календарного контролю	Термін календарного контролю	Умови отримання календарного контролю
Перший календарний контроль	7-ий тиждень	Поточний рейтинг не менше 16,5 бала (50% від максимально можливого поточного рейтингу)
Другий календарний контроль	13-ий тиждень	Поточний рейтинг не менше 33 бали (50% від максимально можливого поточного рейтингу)

СЕМЕСТРОВА АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ

Для отримання заліку з освітнього компонента «Теорія перекладу» потрібно мати рейтинг щонайменше 60 балів. Здобувачі, які наприкінці семестру мають рейтинг, менший за 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку, виконують залікову контрольну роботу. При цьому застосовується жорстка рейтингова система оцінювання результатів навчання здобувачів.

Залікова контрольна робота виконується у формі тесту, який складається із 50 запитань типу «Множинний вибір» (кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали, неправильна відповідь – 0 балів). Разом: 100 балів. На виконання тесту відводиться 90 хв.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Бали	Оцінка за університетською шкалою
95...100	Відмінно
85...94	Дуже добре
75...84	Добре
65...74	Задовільно
60...64	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Невиконання умов допуску до семестрового контролю (незадовільна оцінка з ДКР або відсутність ДКР)	Не допущено

9. Додаткова інформація з освітнього компонента

Відповідно до Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті здобувачі ВО мають можливість зарахувати результати свого навчання в інших формах освіти (наприклад, сертифікати про проходження дистанційних чи онлайн-курсів за відповідною тематикою). Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/179>.

9.1. Перелік теоретичних питань до ДКР:

1. Charakterisieren Sie die bestehenden Übersetzungsmethoden.
2. Charakterisieren Sie die bestehenden Übersetzungsverfahren.
3. Charakterisieren Sie die Begriffe „Translation“, „übersetzt“ und „übersetzbar“.
4. Erörtern Sie die textsortenspezifischen und stilistischen Besonderheiten des Übersetzens von offiziellen Geschäftstexten.
5. Erörtern Sie die textsortenspezifischen und stilistischen Besonderheiten des Übersetzens von publizistischen Texten.
6. Erörtern Sie die textsortenspezifischen und stilistischen Besonderheiten des Übersetzens von wissenschaftlich-technischen Texten.
7. Charakterisieren Sie die Besonderheiten des Übersetzens von deutschsprachigen Komposita ins Ukrainische.
8. Charakterisieren Sie die Besonderheiten des Übersetzens von ukrainischsprachigen Binomina ins Deutsche.
9. Charakterisieren Sie die Besonderheiten der Modalitätswiedergabe in den deutsch-ukrainischen Abkommen.
10. Charakterisieren Sie die Besonderheiten der Wiedergabe von deutschen Realien ins Ukrainische.
11. Charakterisieren Sie die Besonderheiten der Artikelwiedergabe beim Übersetzen ins Ukrainische.
12. Charakterisieren Sie die Besonderheiten der Wiedergabe von deutschen Phraseologismen beim Übersetzen ins Ukrainische.

Робочу програму освітнього компонента (силабус):

Розробила

доцентка кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови, канд. філол. наук Баклан Ірина Миколаївна

Ухвалено

кафедрою теорії, практики та перекладу німецької мови ФЛ (протокол № 11 від 03.06.2025 р.)

Погоджено

Методичною комісією ФЛ (протокол № 12 від 11.06.2025 р.)

Переглянуто на засіданні МК (протокол № 3 від 15.10.2025 р.)